

POSTANOWIENIE

5 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 5 grudnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa R.B.

przeciwko syndykowi masy upadłości Bank S.A. w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości Bank S.A.

w W.

od wyroku częściowego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14 lutego 2024 r.,

I ACa 1702/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 września 2022 r., I C 664/21, Sąd Okręgowy w Szczecinie ustalił nieważność umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF i zasądził od pozwanego banku na rzecz powodowego kredytobiorcy 15 571,45 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 lutego 2021 r..

W toku postępowania apelacyjnego 20 lipca 2023 r. została ogłoszona upadłość pozwanego banku. Sąd Apelacyjny w Szczecinie podjął postępowanie przeciwko syndykowi i wyrokiem częściowym, zaskarżonym skargą kasacyjną, oddalił apelację w części dotyczącej ustalenia.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 20 listopada 2006 r. strony zawarły umowę kredytu na sumę 315 275, indeksowanego kursem CHF, jako równowartość 136 600,95 CHF. Rzeczywista równowartość w CHF miała zostać określona po wypłacie kredytu. Spłata kredytu miała nastąpić w 360 miesięcznych ratach.

Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych miała zostać określona w harmonogramie spłat. W dniu wypłaty kredytu suma wypłaconych środków miała zostać przeliczona na CHF według kursu kupna walut określonego w tabeli kursów obowiązującego w dniu uruchomienia środków. Wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość spłaty wyrażonej w CHF, po przeliczeniu spłat w złotych według kursu sprzedaży walut określonego w bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych do CHF obowiązującego w dniu spłaty.

Na podstawie aneksu z 10 września 2009 r. kredytobiorca uzyskał możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w CHF. W okresie od zawarcia umowy do 30 stycznia 2021 r. kredytobiorca uiścił na rzecz banku 38 428,37 CHF oraz 70 924,71 zł.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w umowie będącej przedmiotem niniejszej sprawy bank w sposób jednostronny oznaczał kurs waluty właściwej do wyliczenia zobowiązania kredytobiorcy. Z treści umowy nie wynikały zaś ani obiektywne, ani weryfikowalne oznaczenia tego kursu. Przedmiotowa umowa nie była negocjowana

indywidualnie, zawiera postanowienia naruszające w sposób rażący interesy konsumenta i jest sprzeczna z dobrymi obyczajami.

W ocenie Sądu drugiej instancji nie ma możliwości utrzymania umowy po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych. Przedmiotowa umowa jest bezskuteczna na skutek zastosowania przez bank niedozwolonych postanowień umownych.

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 7 ustawy z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (pr.upadł.) i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 lub art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą.

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również z uwagi na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych: art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł. oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł. Potrzeba wykładni sprowadza się do rozstrzygnięcia przedstawionego wyżej zagadnienia prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 144 ust. 1 pr.upadł. po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko memu. Postępowanie o ustalenie nieważności umowy kredytu nie jest postępowaniem dotyczącym wierzytelności, o którym mowa w art. 145 pr.upadł., dlatego należało je podjąć i dalej prowadzić. Orzeczenie ustalające ważność lub nieważność umowy kredytu (ściślej istnienie lub nieistnienie stosunku kredytu) może na podstawie

art. 366 k.p.c. mieć wpływ na rozstrzygnięcie o wierzytelnościach stron umowy, w tym może wiązać przy ustalaniu lity wierzytelności upadłego, lecz sam proces o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego nie jest postępowaniem dotyczącym wierzytelności.

Takie stanowisko potwierdza również uchwała Sądu Najwyższego z 19 września 2024 r., III CZP 5/24: „postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka”.

To właśnie korelacja art. 145 ust. 1 pr.upadł. z ustaleniem listy wierzytelności, wyrażająca istotę i funkcję przywołanego przepisu, stanowi o fundamentalnej różnicy między sprawami o ustalenie i sprawami o zasądzenie. W przypadku zawieszenia postępowania o ustalenie nieistnienia stosunku kredytu kredytobiorca upadłego nie mógłby zgłosić roszczenia o ustalenie do listy wierzytelności, ponieważ umieszczeniu na liście podlegają tylko wierzytelności, czyli prawa do żądania spełnienia oznaczonego świadczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

(G.G.)

[SOP]